

تحلیل تماتیک عرصه‌های منشور ملی ورزش ایران^۱

محمد جوادی پور^۲

سمیه رهبری^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۵/۲۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۸/۷/۱۳

هدف از انجام این تحقیق، تحلیل تماتیک عرصه‌های «منشور ملی ورزش ایران» بود. این پژوهش از نوع پژوهش‌های اکتشافی و دارای ماهیت کیفی بود. گردآوری داده‌ها با استفاده از مطالعه کلان ملی و بالاسری، مطالعه تطبیقی منشور ورزش کشورهای منتخب و مصاحبه عمیق با خبرگان و متخصصان امر ورزش بود که با استفاده از تحلیل تماتیک و کدگذاری نتایج صورت گرفت. مصاحبه‌ها به صورت عمیق و غیرساختارمند با ۱۵ نفر از افراد خبره و صاحب نظر در امر ورزش و تربیت بدنی شامل متخصصان دانشگاهی و اعضای هیئت علمی تربیت بدنی، باشگاه‌های ورزشی، کمیته ملی المپیک و تربیت بدنی سایر ارگان‌ها، ورزشکاران و مربیان نخبه ملی صورت گرفت که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و با تکنیک گلوله برفی انتخاب و تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. همچنین چند جلسه گروه کانونی با تعداد مشخصی از خبرگان (هفت نفر) انجام شد. بر اساس تحلیل تماتیک، داده‌ها کدگذاری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در تحلیل تماتیک داده‌های حاصل از مصاحبه با خبرگان، موضوع پژوهش و نتایج جلسات گروه کانونی کدگذاری شدند. سپس در دو مرحله نسبت به تولید مفاهیم اولیه اقدام شد که در مرحله اول ۴۹ مفهوم از مصاحبه با خبرگان استخراج گردید.

۱. این مقاله از طرح پژوهشی با حمایت وزارت ورزش و جوانان استخراج شده است.

۲. دانشیار، گروه روش‌ها و برنامه‌های آموزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

۳. دکترای مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

این مفاهیم در مرحله دوم، جهت انسجام بیشتر و تحلیل و تفسیر بهتر در قالب ۱۳ مفهوم انتزاعی تر کدگذاری شدند. در مرحله بعد ۱۳ مفهوم تولیدشده در فرایند کدگذاری ثانویه در قالب ۸ مقوله عمده یا تم با عنوان «معنویت، تربیت، اخلاق، نیرومندی، سلامت و تحرک، عدالت، جامعه و مناسبات بین المللی» طبقه بندی شدند. این مقولات عمده (تم) از نظر انتزاعی بودن در سطح بالاتری نسبت به مفاهیم مرحله قبل قرار داشتند. با توجه به اهمیت عناصر هشت گانه در «منشور ملی ورزش ایران» که ترکیبی از عناصر اعتقادی، اجتماعی، علمی و فرهنگی است، پیشنهاد می گردد این عناصر در سیاست گذاری های کلان و برنامه های بلندمدت در نهادهای ورزشی به عنوان عناصر پایه قلمداد گردد.

واژگان کلیدی: منشور ملی ورزش، ایران و تحلیل تماتیک

مقدمه

در فرهنگ فارسی معین، معنی لغوی منشور عبارت از پراکنده، نشر شده، زنده شده و نامه دولتی است که سر بسته و محرمانه نباشد. در فرهنگ عربی به معنی نشر شده و منتشر شده و در دانشنامه آزاد و یکی پدیا از کلمه منشور به عنوان اعطای اختیارات و حقوق نامبرده شده است؛ اختیارات و حقوقی که اعطا کننده حقوق گیرنده اختیارات را به رسمیت بشناسد. در واقع، منشور اجازه و فرمان به انجام کاری از سوی مقامات بالا می باشد (فرهنگ معین، ۱۳۴۲).

معادل کلمه منشور در زبان انگلیس «چارترا»^۱ است که از زبان فرانسه قدیم وارد زبان انگلیسی شده است و در سطوح بین المللی به معنای اعطای حقوق و امتیازات و مجوز صادر کردن می باشد. از واژه منشور گاهی مترادف اجازه یا ابزار استفاده می شود. منشور را می توان برای امورات و فرایندهای مختلف در سطوح بین المللی، ملی، منطقه ای و یا حتی سازمان، اتحادیه و مدرسه نیز تهیه، تنظیم و به کار برد. توسعه ورزش و تربیت بدنی، یک وظیفه ملی است و از آن به عنوان ایجاد بستر و فرصت های مناسب برای همه افراد جامعه به ویژه جوانان به منظور خلق فرصتی در راستای داشتن یک سبک زندگی فعال و توسعه و پیشرفت همه ابعاد مثبت انسانی، اشتغال، صلح و دوستی و ... نام برده می شود (خلجی و همکاران، ۱۳۸۸). در سطح سیاست گذاری ملی، ورزش برابر و همتراز با آموزش و پرورش عمومی و سلامت و همانند یک کالای عمومی بحثی ملی و عمومی می باشد (جوادی پور و همکاران، ۱۳۹۸). در سطح دنیا، کشورهای مختلف برای توسعه ورزش در همه ابعاد خود برنامه ها و سیاست های مختلفی را پیش بینی کرده اند که عمده این برنامه ریزی ها با توجه به شرایط خاص هر کشور صورت گرفته است. لذا برنامه ریزی و ارائه منشور ملی ورزش خاص هر کشوری امری ضروری است و باید با در نظر گرفتن عوامل مختلف کشورها صورت پذیرد. توجه به مواردی همچون: نژادپرستی، جلوگیری از تقلب، حقوق ورزشکاران، توجه به مسئله جنسیت، شرط بندی و قمار، ممنوعیت ورزش های خطرناک و ضد اخلاقی و انسانی، مدیریت حرفه ای در ورزش، مدیریت مالی در ورزش، مسائل سیاسی ورزش، حقوق رادیو تلویزیونی، برگزاری رویدادهای ورزشی و ده ها مورد دیگر همه و همه باید در تنظیم منشور ملی ورزش کشورها مورد توجه ویژه قرار گیرد. البته لازم است که بخش مهمی از مفاد این منشور در هماهنگی با منشورهای کمیته بین المللی المپیک و فدراسیون های بین المللی ورزشی تهیه و تنظیم شود و خود زمینه ساز و دربرگیرنده هماهنگی و انسجام سازمان های مختلف دولتی و غیر دولتی متولی ورزش باشد (پیرس^۲، ۲۰۱۷).

در ادامه به منظور روشن تر شدن مطلب به بخش هایی از منشورهای ورزشی ارائه شده در سایر نقاط دنیا اشاره می شود:

در «منشور بین المللی تربیت بدنی و علوم ورزشی»^۳ که در نوامبر سال ۱۹۷۸ در پاریس ارائه شد، مواد زیر به چشم می خورد: ایجاد بستر و شرایط لازم به منظور توسعه ورزش متناسب با شأن، منزلت و ارزش های

1. charter

2. Pearce

3. International charter of physical education and sport

انسانی و اجتماعی به منظور بهبود زندگی اجتماعی انسان بدون در نظر گرفتن نژاد، فرهنگ، رنگ، دارایی، مذهب و عقاید سیاسی افراد جامعه به دور از هر گونه تبعیض. در این بند، شرط اساسی برای فراهم آوردن بستر لازم به منظور توسعه ورزش این است که هر فردی نیازمند آزادی و حقوق بشر برای حفظ سلامت جسمانی و روانی خود است و تربیت بدنی و ورزش باید سهم عمده‌ای در زمینه توسعه ارزش‌های انسانی افراد داشته باشد. لازم است که تربیت بدنی و ورزش به دنبال ایجاد صمیمیت، همدلی، صلح و نزدیکی بین مردم باشد. ورزش باید موجب همبستگی، برادری و برابری، درک و احترام متقابل، احترام بی طرفانه و یکپارچگی و کرامت انسانی شود. هدف تربیت بدنی و ورزش، دسترسی آسان و کم هزینه همه افراد به خدمات و آموزش‌های تربیت بدنی و ورزش، کمک به حفظ محیط زیست با ورزش و فعالیت‌های بدنی، تبدیل کردن ورزش به عنوان یک واقعیت و یک اصل برای همه انسان‌ها، تأکید بر همکاری و تعامل همه سازمان‌های دولتی و غیر دولتی به منظور توسعه ورزش و توسعه و پیشرفت ارزش‌های انسانی در همه ابعاد می‌باشد (منشور بین‌المللی تربیت بدنی و علوم ورزشی، ۱۹۸۷).

در «منشور جوانان آفریقا»^۱ در بحث توسعه ورزش آمده است که دولت باید بستر مناسب به منظور مشارکت و تشویق همه مردان و زنان جامعه را به منظور شرکت در فعالیت‌های بدنی و ورزشی فراهم آورد و دستیابی به این هدف زمینه‌ساز توسعه جامع فرد در همه ابعاد می‌شود. همچنین مردم جامعه به ویژه جوانان باید حق استراحت، فراغت و تفریح و شرکت در فعالیت‌های بدنی و ورزشی را به عنوان زمینه‌ساز یک زندگی سالم داشته باشند. به منظور دستیابی به این هدف دولت‌های عضو لازم است که دسترسی همه زنان و مردان جامعه به ورزش، تربیت بدنی، فعالیت‌های فرهنگی، تفریحی و اوقات فراغت، همچنین ایجاد خدمات و زیرساخت‌های مناسب ورزشی در کلیه مناطق شهری و روستایی را برای جوانان به منظور مشارکت آنها در ورزش فراهم کنند (منشور جوانان آفریقا، ۲۰۰۶).

نکته مهم در فرایند تهیه الگوی پیشرفت یا منشور پایه پیشرفت این است که تلاش می‌شود با جلب سرمایه‌های فکری کشور، ضعف اساسی نظام تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی کشور که کمبود تفکر علمی است، جبران گردد. همچنین منشور، برنامه‌ای جامع است و وارد جزئیات نمی‌شود. لذا تفکر علمی که وجه مشترک حوزه‌های تخصصی علمی است در درجه اول و قبل از تخصص‌ها مورد نیاز است. با این حال، مقتضیات فرهنگی تاریخی هر کشوری، الگوی توسعه و پیشرفت آن کشور را تعیین می‌کند. این در حالی است که کشورها الگوهای مشابهی را نیز در مسائل علمی و تجربی دارند. در همه تئوری‌های علمی و در طول تاریخ توسعه و پیشرفت در کشورهای دنیا، داشتن الگوی توسعه و پیشرفت بومی مورد اتفاق نظر همگان بوده است. اما با این حال پیشرفت به معنی تحول و تعالی جامعه ایران در همه ابعاد با اقدامات دستوری محقق نمی‌شود. لازمه پیشرفت، تحولات فکری، علمی و معنوی است؛ لذا منشور پیشرفت قبل از آن که مجموعه‌ای از بایدها و نبایدها خطاب به مجریان باشد، طرح جامع تحول و ترقی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی کشور است که هم شامل تعیین هدف‌ها و هم شامل طراحی مسیر رسیدن به آنهاست. در همین راستا در شرایط کنونی،

ضرورت تدوین منشور ورزش کشور به عنوان بخشی حیاتی و تأثیرگذار در عرصه‌های مختلف اجتماعی، بهداشتی، سیاسی و فرهنگی به کمک انجام پژوهش‌های ورزشی بر همگان محرز است. طبق تعریف ارائه شده در «منشور ورزش اتحادیه اروپا»^۱ در سال ۱۹۹۲ تعریف ورزش به شرح زیر است: «تمامی اشکال فعالیت‌های بدنی که چه به صورت منظم و چه به صورت گاه به گاه با هدف بهبود آمادگی جسمانی و روانی، بهبود روابط اجتماعی و یا کسب نتایج مختلف در رقابت‌های ورزشی مختلف صورت گیرد را ورزش گویند» (منشور ورزش اتحادیه اروپا، ۱۹۹۲). در بسیاری از کشورهای توسعه یافته، ورزش نقش و جایگاه بسیار مهمی در بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بازی می‌کند. همچنین بسیاری از مزایای اجتماعی غیرمستقیم نظیر بهبود سلامت روانی و اجتماعی نیز با ورزش حاصل می‌شوند. از مهم‌ترین دستاوردهای ورزش، رفاه و ارتباطات و انسجام اجتماعی بیشتر در سطح جامعه است که البته در طی سالیان اخیر ابعاد اقتصادی و اجتماعی ورزش بیشتر مورد توجه قرار گرفته و به سایر جوانب آن نظیر اثرات زیست محیطی آن کمتر پرداخته شده است. توجه به ورزش در همه ابعاد زمینه ساز ایجاد توسعه پایدار در همه سطوح می‌شود. «موسسه استاندارد بریتانیا»^۲ در سال ۲۰۰۶ توسعه پایدار را رویکردی متعادل در توجه به ابعاد اقتصادی، زیست محیطی و پیشرفت همه جانبه اجتماعی تعریف کرده است (اولیویر^۳، ۲۰۰۸). در واقع، ورزش زمانی موجب پایداری می‌شود که پاسخگوی همه نیازهای جامعه امروزی به ویژه جامعه ورزش در همه زمینه‌ها و کمک به بهبود و ایجاد فرصت‌های آینده به منظور بهبود و یکپارچگی محیطی و اجتماعی جامعه شود.

منشور ملی ورزش یعنی «بیانیه مواضع ارزشی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و سلامتی ورزش». چنین بیانیه‌ای مظهر وفاق ارزش‌شناسان، نهادهای عالی سیاست‌گذاری، ارگان‌های اجرایی و ارگان‌های فرهنگی حساس کشور است و منجر به یکپارچه سازی دیدگاه‌ها و مواضع این جمع گسترده در قالب منشور ملی ورزش می‌گردد. در این راستا، می‌توان معیارهایی را به دست داد که شاخص پختگی، پرمایگی، دوراندیشی و قابلیت اتکای این منشور باشد. اهم این معیارها عبارت‌اند از:

۱. مفهوم گرایی: پرورش و تعریف مفاهیم پایه‌ای در زمینه مدیریت علم و ورزش؛
۲. ارزش گرایی: برخورداری منشور از یک بنیان ارزشی استوار و شفاف؛
۳. آینده گرایی: استوار بودن منشور بر درکی ژرف و گسترده از آینده جهان و کشور با تأکید بر جایگاه ویژه ورزش؛
۴. دورنما آفرینی: هنر تصویر سازی از آینده؛
۵. تبیین تعامل ورزش و فرهنگ؛
۶. پارادایم گرایی: الگوی حل مسئله که از طرز تفکر و چهارچوب ذهنی ویژه ناشی می‌شود؛

1. The European Sports Charter
2. British Standard Institute
3. Oliver

۷. رهبری گرایی: روح پیشتازی باید در منشور موج بزند؛
۸. جامعیت گرایی (منشور ملی تکنولوژی ایران، ۱۳۸۱).

«منشور جمهوری اسلامی ایران» (۱۳۹۰) به دستور رهبر معظم انقلاب با تاسیس «ستاد تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت» تدوین شد. «مرکز بررسی‌های استراتژیک نهاد ریاست جمهوری» نیز فعالیت‌های خود را با همکاری عالمان و محققان حوزه و دانشگاه برای تهیه الگوهای پیشرفت ایرانی اسلامی آغاز کرده است (مظاهری، ۱۳۹۶) و در گزارشی مقدمات فعالیت‌ها به محضر مقام معظم رهبری ارائه شد که خوشبختانه، مورد تأیید ایشان قرار گرفت. برای تهیه این الگو، هم روی مبانی و هم روی شاخص‌ها کار شده است و این شاخص‌ها در همه زمینه‌های اجتماعی، حقوقی، سیاسی و... تدوین می‌شود. اهداف این مرکز عبارتند از:

۱. تعمیق و توسعه تفکر، تحقیق و نظریه پردازی درباره مبانی، اصول، شاخص‌ها و دیگر ابعاد الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و تکامل فرد و اجتماع بر اساس تعالیم و ارزش‌های متعالی اسلام ناب محمدی با بهره‌مندی از دستاوردهای متقن علمی و تجارب ارزشمند بشری؛
۲. ایجاد و حفظ فضای گفتمانی اصیل و قوی در حوزه و دانشگاه و در سطح جامعه حول محور الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛

۳. طراحی و تدوین پیش‌نویس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت به عنوان سند بالادستی حاکم بر چشم‌اندازها، سیاست‌های کلی و برنامه‌های توسعه مبتنی بر مبانی اصیل اسلامی و منطبق بر مقتضیات و ویژگی‌های فرهنگی، اقلیمی و طبیعی ایران (مختاریان پور، ۱۳۹۵).

«منشور ملی مشاوران جوان کشور» در سال ۱۳۸۹ در سه بخش - مقدمات سند، متن سند و ضوابط - به تصویب هیئت وزیران رسید: در بخش مقدمات، فلسفه وجودی و ارزش‌ها در سه سطح فردی، سازمانی و اخلاقی آمده است؛ متن سند شامل چشم‌انداز، اهداف کلان، ماموریت‌ها و راهبردها می‌باشد و در بخش ضوابط، نقشه راهبردی قرار دارد (مجموعه مصوبات شورای عالی جوانان، ۱۳۹۱).

از جمله تحقیق‌های مرتبط در حوزه ورزش می‌توان به پژوهش سمیع‌نیا و همکاران (۱۳۹۴) اشاره کرد که به مطالعه تطبیقی فلسفه ورزش در کشورهای مختلف پرداختند. نتایج نشان داد که فلسفه ورزش، نظامی پویاست که به بحث و بررسی پیرامون موضوعات مختلف از مسائل عملی و اخلاقی مانند دوپینگ گرفته تا جنبه‌های اجتماعی ورزش و همچنین مسایل مجردی چون ارزش ذاتی و ماهیت آن می‌پردازد. هرچند در این مورد گرایشی بین‌المللی وجود دارد، اما مباحث فلسفی درباره ورزش از کشوری به کشوری دیگر و از منطقه‌ای به منطقه‌ای دیگر با توجه به وجود ورزش‌های بومی متغیر است.

در پژوهش شاهی‌آوینی و همکاران (۱۳۹۳) در مورد نظامنامه اخلاقی مربیان ایرویک شهر تهران، عامل‌هایی مانند احترام، مهارت حرفه‌ای، صداقت، مسئولیت‌پذیری، آگاهی و عدالت مورد تأیید قرار گرفتند. طبق نتایج پژوهش خسروی‌زاده و همکاران (۱۳۹۸) ۳۴ شاخص بر روی ۸ عامل توکل به خدا، ورزش جوانمردانه، میهن‌دوستی، صداقت، قانون‌پذیری و سلامت کار، انسجام و همدلی، امانتداری و شجاعت، و شفافیت مالی و روابط سالم به عنوان عامل‌های منشور اخلاقی مربیان شناسایی و تأیید شدند. عمده‌ترین

یافته‌های پژوهش خبیری و فتاحی زاده (۱۳۹۸) ۱۵ ابزار برآمده از تجارب زیسته و عینی در قلمرو دیپلماسی ورزشی بود که می‌توان از این ابزارها برای پیشبرد توسعه، اعمال قدرت نرم، ایجاد محملی برای گفتگو و همگرایی در جوامع چندفرهنگی و ارتقای روابط صلح آمیز میان دولت‌ها بهره گرفت.

کدهای اخلاقی مربیان بسکتبال کانادا شامل انسجام و برازندگی، گزارش هرگونه مسائل بزهکارانه و مجرمانه، عدم استفاده از مواد نیروزای غیرمجاز، مواد مخدر و الکل در هر شرایطی، احترام به تمام تیم‌ها و ورزشکاران رقیب، عدم سوءاستفاده جنسی، رعایت حقوق تمامی شرکت‌کنندگان، ظاهر و پوشش مناسب، خوش‌زبانی و برخورد مناسب بوده است (بسکتبال کانادا، ۲۰۱۳).

در گزارش روزا^۱ (۲۰۱۵) کدهای عملکرد و موفقیت، قوانین و مقررات، فرصت‌های برابر، احترام، سلامتی، لذت از تلاش، بازی منصفانه، احترام به دیگران و تلاش برای برتری و تعادل بین بدن، علاقه و ذهن در ورزش پرتغال مطرح شده‌اند. کدهای اخلاقی انجمن مربیگری کانادا عبارت از ایمنی فعالیت‌های جسمانی و سلامتی ورزشکاران، مسئولیت مربیگری، انسجام در ارتباطات با دیگران، احترام به ورزشکاران و ورزش شرافتمندانه بوده‌اند (انجمن مربیگری کانادا، ۲۰۱۶).

کدهای اخلاقی ورزش ایالات متحده آمریکا (۲۰۱۶) نیز شامل شایستگی، انسجام، مسئولیت حرفه‌ای، احترام و توجه به رفاه شرکت‌کنندگان و مربیگری متعهدانه بوده‌اند.

در حوزه ورزش و در سطح کشور تلاش‌های پژوهشی متعددی صورت می‌گیرد که تعداد زیادی از آن‌ها به دلیل فقدان وجود نظامی هماهنگ، در مسیر کاربرد و استفاده مراکز اجرایی قرار نمی‌گیرد. در موارد زیادی نیز موضوعات پژوهشی موازی و تکراری بدون توجه به نیازها و کاربردهای روزمره مراکز ذی‌ربط در دستور کار پژوهشگران قرار می‌گیرد که خود این مسئله باعث هزینه‌های بالای ملی می‌شود که اثر آن در توسعه ورزش کشور کمتر به چشم می‌خورد (نظام نامه توسعه پژوهش ورزش کشور، ۱۳۹۱).

بدین ترتیب، وجود منشوری اصولی و بنیادی به‌منظور هم‌سو نمودن تمامی تلاش‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی ورزش کشور ضروری می‌نماید. لذا محقق در این پژوهش بر آن است تا به این سوال پاسخ دهد: منشور ملی ورزش ایران دارای چه عرصه‌ها و مولفه‌هایی می‌باشد؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر، کیفی و با استفاده از رویکرد تحلیل تماتیک^۲ یا موضوعی انجام شده است. روش تماتیک، متعارف‌ترین و کاربردی‌ترین روش تحلیل داده‌های کیفی می‌باشد و در واقع، بر مبنای تحلیل استقرایی استوار است؛ یعنی یافته‌ها هم محصول اهدافی است که محقق تعیین کرده است و هم محصول تجزیه و تحلیل شنیده‌هاست (محمدپور، ۱۳۸۸). در این روش، نخست به پیاده‌سازی محتوای ضبط‌شده مصاحبه‌ها پرداخته شد. سپس متن‌ها پالایش و بخش‌های مرتبط استخراج گردید. پس از آن، با نامگذاری

1. Rosa

2. Thematic

هر يك از بخش‌ها، طبقات متناسب با اهداف پژوهش استخراج شد. بدین ترتیب که بخش‌های مرتبط متون کُدگذاری شد و کُدها در متغیرها و شاخص‌های به دست آمده از ادبیات تحقیق جاسازی گردید. البته، بخش درخور توجهی از متون در هیچ يك از طبقات کُدگذاری نشد، زیرا با اهداف تحقیق ارتباطی نداشت که البته این موضوع اشکالی در تجزیه و تحلیل کیفی ایجاد نمی‌کند (سیدجوادین و اسفیدانی، ۱۳۹۲).

این تحقیق از طریق مطالعه اسناد کلان ملی و بالاسری، مطالعه تطبیقی منشور ورزش کشورهای منتخب و مصاحبه عمیق با خبرگان و متخصصان امر ورزش با استفاده از تحلیل تماتیک و کُدگذاری نتایج صورت گرفته است. اطلاعات مورد نظر پژوهش بر اساس بررسی دقیق اسناد کلان ملی همانند قانون اساسی ایران، سند چشم انداز ۱۴۰۴، نقشه علمی کشور، نظام جامع ورزش کشور و غیره جمع‌آوری گردیده است. جامعه آماری این تحقیق شامل افراد خبره و صاحب نظر در امر ورزش و تربیت بدنی می‌باشد:

۱. متخصصان دانشگاهی و اعضای هیئت علمی رشته تربیت بدنی؛
۲. متخصصان اجرایی ورزش کشور شامل وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون‌ها، ادارات تربیت بدنی، باشگاه‌های ورزشی، کمیته ملی المپیک و تربیت بدنی سایر ارگان‌ها؛
۳. ورزشکاران و مربیان نخبه ملی.

ابتدا از حوزه‌های یاد شده ۱۵ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند و مورد مصاحبه‌های عمیق قرار گرفتند. این افراد به روش نمونه‌گیری زنجیره‌ای^۱ یا گلوله برفی^۲ انتخاب شدند و جمع‌آوری اطلاعات تا اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. با توجه به اشباع نظری تحقیق، مصاحبه‌های کیفی انجام شد.

همچنین برای به دست آمدن عرصه‌های ویژه منشور ورزش، چند جلسه فوکوس گروپ^۳ یا گروه کانونی با تعداد مشخصی از خبرگان (هفت نفر) انجام شد. روش گروه کانونی یا گفتگوی گروهی متمرکز، یکی از روش‌های متداول در روش تحقیق کیفی است که به منظور جمع‌آوری اطلاعات، بررسی مسئله و محصولات یا خدمات انجام می‌شود. گروه کانونی، یکی از روش‌های اکتشافی کیفی است که در این روش گروه محدودی از افراد مطلع تشکیل می‌شود و از آنها خواسته می‌شود تا نظر و تحلیل شان را در مورد موضوع مورد نظر به صورت آزادانه به بحث و تبادل نظر بگذارند. این روش برای تحلیل بازخوردها و نظرات خبرگان امر استفاده می‌شود. این نوع مصاحبه علاوه بر اینکه امکان آگاهی از نظرات شرکت‌کنندگان را برای پژوهشگر فراهم می‌کند، به دلیل هم‌افزایی حاصل از دادوستدهای فکری میان شرکت‌کنندگان، به فراهم‌آوری داده‌های غنی‌تر و گشوده شدن مسیرهای روشن‌گر در جریان مصاحبه نیز کمک می‌کند (حریری، ۱۳۹۴). علاوه بر این، پژوهشگر با استفاده از روش «گروه تمرکز»، زمان کمتری (نسبت به مصاحبه‌های انفرادی) برای گردآوری داده‌ها صرف می‌کند و می‌تواند نمونه را نیز با حجم نسبتاً بزرگتری (نسبت به مصاحبه‌های انفرادی) انتخاب کند. البته این امر منوط به امکان هماهنگی با شرکت‌کنندگان برای حضور در جلسه «مصاحبه گروه تمرکز» است (دیوید، ۱۳۹۴). در

1. Chain Referral

2. Snowball

3. focus group

نهایت، نتایج تحلیل داده‌ها طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی به دست آمد.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی تحقیق نشان می‌دهد که در نمونه ۱۳ نفر مرد و ۲ نفر زن بودند. سابقه کاری همه افراد بالای بیست سال و سن آنها بین ۴۰ الی ۶۰ سال بود. مدرک تحصیلی ۱۳ نفر دکتری تخصصی و ۲ نفر فوق لیسانس بودند. همچنین گروه کانونی شامل هفت نفر بود که شش نفر دارای مدرک دکتری تخصصی و یک نفر فوق لیسانس و سابق کاری همه افراد بالای بیست تا سی سال و سن همه آنها بالای ۵۰ سال بود.

در این پژوهش با استفاده از تحلیل تماتیک، هشت عرصه کلی در زمینه منشور ورزش ملی کشور واکاوی و شناسایی شدند. در تحلیل تماتیک داده‌های حاصل از مصاحبه با خبرگان و متخصصان آشنا به موضوع پژوهش ابتدا به صورت پاراگراف به پاراگراف کدگذاری شدند. سپس در دو مرحله نسبت به تولید مفاهیم اولیه اقدام شد که در مرحله اول ۴۹ مفهوم از مصاحبه با خبرگان استخراج گردید. این مفاهیم در مرحله دوم، جهت انسجام بیشتر و تحلیل و تفسیر بهتر در قالب ۱۳ مفهوم انتزاعی تر کدگذاری شدند. در مرحله بعد ۱۳ مفهوم تولید شده در فرایند کدگذاری ثانویه در قالب ۸ مقوله عمده یا تم با عنوان «معنویت، تربیت، اخلاق، نیرومندی، سلامت و تحرک، عدالت، جامعه و مناسبات بین المللی» طبقه بندی شدند. این مقولات عمده (تم) از نظر انتزاعی بودن در سطح بالاتری نسبت به مفاهیم مرحله قبل قرار دارند.

در فرایند طبقه بندی و کدگذاری مفاهیم، ممکن است بین مفاهیم تشابه لغوی وجود داشته باشد یا اینکه بتوان مفهوم را در دو یا چند طبقه بندی قرار داد. به وجود آمدن چنین مسائلی در تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی، امری طبیعی است. از نظر روش شناسی تحلیل تماتیک، تشابه لغوی بین برخی مفاهیم و مقوله‌های به دست آمده ایرادی ندارد و یک مفهوم را می‌توان بر اساس نزدیکترین ارتباطی که با هر کدام از تم‌های اصلی دارد، طبقه بندی نمود. تم‌های اصلی و نحوه ارتباط آنها با مفاهیم در جداول ۱ تا ۳ آمده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۱: واژه‌های کلیدی سطح اول (استخراج شده از مصاحبه با خبرگان)

ردیف	واژه کلیدی	ردیف	واژه کلیدی
۱	طرفداری از مظلوم	۲۵	ایران در سه کشور قهرمانی جهان
۲	قوه	۲۷	تحصیل، تهذیب و ورزش
۳	ورزش یک حق اجتماعی است	۲۸	پهلوان بودن
۴	نیرومندی مطلوب	۲۹	ذکر خدا و یاد مولا علی (ع)
۵	حرکت	۳۰	قهرمانی راه صدور انقلاب
۶	تربیت	۳۱	دسترسی آسان و کم هزینه
۷	اخلاق	۳۲	کمک به محیط زیست
۸	قدرت علمی	۳۳	ایجاد خدمات و توسعه زیرساخت
۹	الگوگیری	۳۴	پرورش قدرت تشخیص
۱۰	موفقیت	۳۵	دسترسی آسان کودکان و اقشار خاص
۱۱	قدرتمندی جامعه	۳۶	ورزش بانوان
۱۲	مؤمن نیرومند	۳۷	ورزش همراه با امنیت و سلامت
۱۳	قهرمانان، سفیران هویت	۳۸	ورزش محیطی همراه با احترام
۱۴	ورزش همگانی	۳۹	ورزش جانبازان و معلولان
۱۵	اولویت بندی رشته‌های ورزشی	۴۰	مسابقه
۱۶	سلامت	۴۱	تخریب فضای ورزش توسط رسانه‌ها
۱۷	تربیت از طریق ورزش	۴۲	ترویج معنویت گرایي و پایبندی به ارزش‌های دینی
۱۸	سهام ورزش در تحقق ارزش‌های انسانی	۴۳	قوی و امین
۱۹	داشتن روحیه بالا	۴۴	مقاومت
۲۰	چابکی، تحرک و سلامت	۴۵	صبر و تحمل
۲۱	قهرمان پروری	۴۶	توجه به خدا در ورزش
۲۲	نشان دادن دین داری و علاقه به ارزش	۴۷	عدالت
۲۳	ورزش قهرمانی موتور حرکت ورزش همگانی	۴۸	مدیریت
۲۴	مدیریت و برنامه ریزی خوب	۴۹	ورزش بومی و سنتی

جدول ۲: واژه‌های کلیدی سطح دوم

واژه کلیدی	ردیف
قوه و نیرومندی مطلوب (مؤمن نیرومند، قوی و امین)	۱
حرکت (مسابقه)	۲
تربیت (تربیت از طریق ورزش، پرورش قدرت تشخیص، تحصیل، تهذیب و ورزش)	۳
اخلاق (سهم ورزش در تحقق ارزش‌های انسانی)	۴
سلامت (دارا بودن روحیه بالا، چابکی و تحرک)	۵
پهلوان (الگو بودن، طرفداری از مظلوم)	۶
ورزش (ورزش همراه با سلامت و امنیت، ورزش عامل توسعه، ورزش حق اجتماعی است، سهم ورزش در توسعه ارزش‌های انسانی، ورزش کمک به محیط زیست، ورزش محیطی همراه با احترام، سهم ورزش در قدرتمندی جامعه)	۷
عدالت (کاهش نابرابری‌ها، ایجاد فرصت‌های برابر، برقراری حق اجتماعی، ورزش بانوان)	۸
مدیریت و برنامه ریزی (ایران یکی از سه کشور در عرصه‌های جهانی، اولویت بندی رشته‌های ورزشی، قدرت علمی)	۹
قهرمانی و موفقیت (قهرمانان، سفیران هویت، قهرمان پروری)	۱۰
معنویت و توجه به ارزش‌های اسلامی (نشان دادن دینداری و علاقه به ارزش، ذکر خدا و یاد مولا علی(ع))	۱۱
ورزش همگانی (دسترسی آسان و کم هزینه برای کودکان و اقشار خاص)	۱۲
ورزش بومی و سنتی (اولویت بندی رشته‌های ورزشی)	۱۳

جدول ۳: واژه‌های کلیدی سطح سوم

واژه کلیدی	ردیف
نیرومندی	۱
تربیت و اخلاق	۲
عدالت	۳
معنویت	۴
تحرک و سلامت	۵
ورزش عامل توسعه	۶
ورزش اقتدار جامعه	۷
بین‌المللی بودن ورزش	۸

بحث و نتیجه گیری

مطالعه حاضر با هدف تحلیل تماتیک منشور ملی ورزش ایران انجام گردید. با توجه به نتایج مصاحبه با جامعه آماری یاد شده و جلسات مصاحبه کانونی، در ابتدا فهرست جامعی از واژه‌ها و اصطلاحات در سطح

اول تهیه شد (جدول ۱). پس از آن با بررسی و تجمیع برخی از آنها واژه‌های کلیدی سطح دوم (جدول ۲) و در مرحله پایانی واژه‌های کلیدی سطح سوم (جدول ۳) استخراج شده است.

جهت گیری کلان ورزش بر اساس هدف غایی تعلیم و تربیت منجر به حیات پاک و ارتباط آن با اهداف واسطی تربیت اسلامی مانند پاکی، سلامت و قوت جسمی، اندیشه ورزشی و کسب دانش، فهم نسبت به آموزه‌های دینی و افزایش قابلیت انتخاب، تدبیر اخلاقی، تمایلات درونی، اندیشه ورزشی و کسب بینش و دانش به پدیده‌های انسانی، افزایش قابلیت مشارکت و مداخله مؤثر اجتماعی و قابلیت درک و تمییز میان زشت و زیبا می‌شود و پیوند نزدیک بین اهداف غایی و اهداف واسطی و الزاماتی که از آنها استخراج می‌گردد زمینه ساز شکل گیری عرصه‌های اصلی برای ورزش خواهد شد.

از مطالعه منابع موجود و نتایج به دست آمده از بررسی‌ها، هشت عرصه کلی در زمینه منشور ورزش ملی کشور به دست آمد. در بین عرصه‌ها، ورزش به شکل کلی، محور و پایه محسوب می‌گردد و هفت عرصه دیگر با آن ارتباط کامل دارند و منظومه‌ای را تشکیل می‌دهند که علاوه بر آن با سایر عرصه‌ها نیز تعامل نزدیک دارند. بر اساس فهم عمیق از تربیت بدنی در اسناد بالادستی و قرآن که با مفهوم قوه و نیرومندی مطلوب از آن یاد شده است، مشخص می‌گردد که این مفهوم از بار معنایی گسترده‌ای برخوردار است و علاوه بر سلامت جسم و روح با ابعاد معنویت سر و کار دارد و با یاد و نام خداوند متعال همراه می‌گردد.

اولین عرصه شناخته شده منشور ملی ورزش ایران، نیرومندی، تحرک و سلامتی بود. این حقیقت بر همگان روشن است که وقتی جسم انسان سالم باشد و دستگاه‌های بدن او به خوبی کار کنند، شخص در اثر سلامت و نشاط از مواهب زندگی بیشتر استفاده می‌کند، عمرش طولانی‌تر می‌شود و از نعمت حیات در جهت اهداف عالی‌تر آن بهتر می‌تواند بهره‌مند شود. تعالیم متعالی اسلامی برای انسان ارزش والایی قائل است و او را موجودی شریف می‌شمارد و می‌خواهد برای او امکان رسیدن به کمال نهایی و مقصد اصلی حیات را که همانا سعادت ابدی در جوار قرب الهی است، فراهم کند. لذا برای سلامت و بهداشت و نیرومندی بدن او اهمیت قائل و در این مورد دستوراتی داده است. خداوند متعال و پیامبر گرامی اسلام (ص) و ائمه معصومین (ع) انسان‌ها را به کسب قدرت و حفظ سلامت جسمانی توصیه نموده‌اند. به عنوان مثال، رسول اکرم (ص) فرمود: «الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ» یک انسان با ایمان نیرومند از یک انسان مومن ضعیف و ناتوان، بهتر و محبوب‌تر است. در روایات دینی و همچنین در قرآن به انجام ورزش بسیار سفارش شده است که در این راستا تمام ورزشکاران باید از آموزه‌های دین مبین اسلام، الگو بگیرند و علاوه بر ورزشکار، به منش پهلوانی نیز توجه ویژه داشته باشند. اصولاً هر نوع ورزش سالمی که به جسم و بدن، توان و نیروی بیشتری اعطا کند در تعالیم اسلامی محبوب و مطلوب است. در بعضی از آیات قرآن که بالاترین متن نازل شده از سوی خداوند رحمان است بر اهمیت ورزش و نیرومندسازی جسم در کنار تقویت روح و بعد علمی آن تاکید شده است؛ از جمله: داستان طالوت و قوم بنی اسرائیل، شجاعت و توان رزمی حضرت داود (ع)، نیرومندی حضرت موسی و ارزش قائل شدن حضرت یعقوب برای مسابقه و بازی به بهای از دست دادن بهترین دردانه‌اش.

سفارش پیامبر اسلام (ص) به کشتی، اسب‌دوانی، تیراندازی و شنا، اهمیت شمشیرزنی در پابرجایی دین

اسلام، تشویق به ورزش‌های رزمی، کوه‌پیمایی پیامبران، قدرت فوق‌العاده جسمانی حضرت هود و حضرت موسی و اشاره به ویژگی‌های ورزشکاران از جمله داشتن ایمان، امین بودن، دانش و بینش، سبقت در کارهای خیر، پرهیز از غرور، حمایت از مظلوم و ... خود بیانگر اهمیت ورزش در تعالیم اسلامی است (صبوری، ۱۳۸۰).

بدین ترتیب، دولت و دستگاه‌های اجرایی مرتبط باید طوری برنامه‌ریزی کنند که سرمایه‌گذاری لازم برای تحقق جامعه نیرومند از طریق ورزش فراهم آید. با توجه به ارتباط گسترده ورزش عمومی و همگانی با سلامت و نیرومندی، لازم است که ورزش مدارس و ورزش‌های همگانی زیربنای همه برنامه‌های ورزشی کشور قرار گیرند.

عرصه‌های شناخته شده بعدی در منشور ملی ورزش جمهوری اسلامی ایران، تربیت و اخلاق و معنویت و توجه به ارزش‌های اسلامی (نشان دادن دینداری و علاقه به ارزش، ذکر خدا و یاد مولا علی ع) بود. نگاه اسلام به ورزش، نگاهی ابزارانگارانه می‌باشد که در آن ورزش دارای جهتی مشخص است. در ورزش است که اخلاق درون شخص ظهور و بروز می‌یابد و انسان به لحاظ مسئولیت اخلاقی که در قبال خود و دیگران دارد، ورزش را در جهت آن هدفمند می‌سازد، با قوت تن و کسب سلامتی به ایفای مسئولیت اخلاقی و در قالب خویشتن و حق نفس بدان می‌پردازد و در جهت خدمت به دیگران و جامعه، تن خود را قوی و نشاط روحی خود را فراهم می‌سازد (حاجی زاده، ۱۳۹۲).

معیارهای اخلاقی نظیر بازی جوانمردانه، صداقت و درستکاری، مبنایی برای اخلاق در ورزش هستند و ورزش مانند هر رویداد دیگری تأکید زیادی بر رعایت قواعد و مقررات دارد (محمدی، ۱۳۹۲).

نتایج این بخش از تحقیق با نتایج وگنر و همکاران (۲۰۱۶)، پورسلطانی و همکاران (۱۳۹۲)، نشاطی و همکاران (۱۳۹۳)، بزرگزاد مقیم و همکاران (۱۳۹۳)، آبداف و پورسلطانی (۱۳۹۳)، روزا (۲۰۱۵) و گزارش ورزش ایالات متحده آمریکا (۲۰۱۶) همخوانی وجود دارد. همچنین، وگنر و همکاران (۲۰۱۶) به این نتیجه رسیدند که هدف از ایجاد قوانین اخلاقی در سازمان‌های ورزشی، ترویج رفتار اخلاقی در باشگاه ورزشی است. ورزش به توسعه همه ظرفیت‌های انسانی و بالا بردن آگاهی تمام کسانی که در ورزش مشارکت می‌کنند کمک می‌کند و ورزش براساس اصول اخلاقی، جذابتر، انگیزاننده‌تر و برای تمام کسانی که در آن شرکت می‌کنند، مفید خواهد بود.

تربیت بدنی و ورزش در فرهنگ اسلامی و ایرانی ما در قالب تعلیم و تربیت قابل بررسی و ارزیابی خواهد بود. چون مفهوم اساسی آن به آماده‌سازی جسم و تربیت جسمانی خلاصه نمی‌گردد، بلکه ابعاد دیگری از جمله روح، اخلاق و عواطف در آن مدنظر است. جهت‌گیری و چهارچوب کلی این بخش نمی‌تواند از جهت‌گیری کلی تعلیم و تربیت جدا باشد. هدف غایی تعلیم و تربیت در نظام جمهوری اسلامی ایران حیات طیبه است (باقری، ۱۳۸۹). ورزش در ماهیت خود چه بر اساس فرهنگ اسلامی با محوریت قرآن و چه در فرهنگ ملی با ابعاد و زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی وابستگی دارد. بنابراین در اهداف غایی با تعلیم و تربیت مسیر مشترک دارد. در بررسی ابعاد و زمینه‌های نظری بحث می‌توان این مسئله را مطرح کرد که اخلاق، تربیت و حرکت مثلثی را تشکیل می‌دهند که با محوریت انسان، آن ابعاد باید فلسفه وجودی پیدا کنند. در تحلیل دقیق‌تر این مسئله باید گفت که تحقق ورزش در جامعه باید با یک زیربنای معرفتی و معنوی همراه باشد که در نفس خود حرکت و سلامت را دارد و آثار و پیامدهای مختلفی را در جامعه و در مناسبات بین‌المللی بر جای می‌گذارد. اما جوهر اصلی آن باید عدالت و اخلاق باشد. در این صورت علاوه بر تبعیت از قوانین و دستورات

بین المللی برای توسعه آن با زمینه ای فرهنگی و اجتماعی جامعه قابل ترویج و توسعه خواهد بود. عدالت با کدهای کاهش نابرابری‌ها، ایجاد فرصت‌های برابر، برقراری حق اجتماعی و ورزش بانوان، عرصه معرفی شده دیگری از منشور ملی ورزش ایران بود. در این بعد نیز نتایج تحقیق با یافته‌های هاستون (۲۰۱۷)، کادوزیر (۲۰۰۲)، مرصعی و همکاران (۱۳۹۳) و شاهی آوینی و همکاران (۱۳۹۳) و خسروی زاده و همکاران (۱۳۹۸) و مرادیان فارسانی و همکاران (۱۳۹۸) همسو بود. بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق مرادیان فارسانی و همکاران (۱۳۹۸) گویه‌های همه ابعاد مفهوم نظامنامه اخلاقی در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار شده‌اند و در اندازه‌گیری سازه‌های خود سهم معناداری را ایفا کرده‌اند و از میان ابعاد عوامل مؤثر بر تدوین نظام اخلاقی به ترتیب ابعاد عدالت، کرامت انسانی و احترام بالاترین اولویت را داشتند. همچنین نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی زارعیان و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد که منشور اخلاقی مدیران تربیت بدنی نیروهای مسلح در قالب ۶ عامل رفتار مثبتی بر قانون محوری، کار گروهی، صداقت گفتاری و عدالت رفتاری، مسئولیت مالی، رفتار حرفه‌ای و وظیفه شناسی قابل برازش و تبیین می‌باشد.

بر اساس یافته‌های تحقیق، یکی از دیگر عرصه‌های منشور ملی ورزش ایران با عنوان «ورزش عامل توسعه» نامگذاری شد. توسعه ورزش به سیاست‌ها، اقدامات و فرایندهایی گفته می‌شود که از ترکیب آنها تلاش می‌شود فرصت‌ها و تجارب ورزشی برای همه افراد جامعه به وجود آید (رمضانی نژاد و هژبری، ۱۳۹۶). توسعه ورزش ملی، بخشی مهم از توسعه اقتصادی- اجتماعی ملی است، چرا که به دلیل قرار داشتن ورزش در بطن جامعه، سرمایه گذاری در این بخش، دستاوردی فراتر از نتایج ورزشی با خود به همراه خواهد داشت. رواج ورزش همگانی موجب افزایش نشاط اجتماعی و بهره‌وری ملی و ارتقای ورزش قهرمانی موجب زبازشدن نام ملت هاست. از این رو، دستاوردهای توسعه ورزش ملی، دایره‌ای گسترده دارد و موجب رونق اقتصادی و شکوفایی اجتماعی می‌شود (صادقی آرنی و میرغفوری، ۱۳۸۹)؛ به طوری که براساس تحقیقات، راه‌های اثرگذاری یک رویداد بزرگ ورزشی مثل مسابقات کشورهای مشترک المنافع در گالسکو در سال ۲۰۱۴، رشد اقتصادی، افزایش مشارکت ورزشی، بالا رفتن حس غرور و هویت و برنامه‌های ماندگار است (مک کارتی و همکاران، ۲۰۱۳). در این زمینه یاماموتو^۱ (۲۰۱۲) نیز در مطالعه خود بیان می‌کند که مفهوم توسعه از طریق ورزش به منظور بنا نهادن یک دولت بر یک فرهنگ ورزشی قوی در دستور کار دولت ژاپن قرار دارد. نتایج این بخش نیز با یافته‌های اسماعیلی و همکاران (۱۳۹۶) و رمضانی نژاد و هژبری (۱۳۹۶) همسو می‌باشد.

برای تحقق توسعه باید بر ظرفیت‌های ملی و اسلامی جامعه تکیه زد. برای مدیریت آن در جامعه باید به قرآن تمسک جست. نکته ای که در این زمینه حائز اهمیت است اینکه برای تدوین «منشور ملی ورزش ایران» باید از مبانی فلسفی در نظام جمهوری اسلامی ایران و فلسفه ورزش استفاده کرد و مطالعه مکاتب فلسفی دیگر از قبیل ایده آلیسم، رئالیسم، وجودگرایی، عمل‌گرایی و ... نمی‌تواند کمکی برای تدوین پایه‌های فلسفه ورزش کشور ما باشند، اما با توجه به اینکه ورزش کشور فاقد یک نظام فلسفی مدون است، در این مطالعه، پایه‌ها و مبانی اولیه برای بررسی تهیه گردید.

1. McCartney et al.

2. Yamamoto

عرصه شناخته شده بعدی، بین المللی بودن ورزش می باشد. ورزش فعالیتی برای همکاری و تعامل بین المللی است و کشورها از آن برای اشاعه ارزش ها و باورهای فرهنگی خود استفاده می نمایند. شایسته است که کشور ما نیز تمامی امکانات مادی و معنوی خود را بسیج نماید، چرا که اشاعه اهداف سیاسی و نمایش قدرت ملی کشور با قدرت نرم ورزش به خصوص منش پهلوانی که همواره به عنوان یک باور در عرصه های ورزشی ریشه در تاریخ ایران زمین دارد می تواند به یک منزلت در عرصه بین المللی برای جمهوری اسلامی ایران تبدیل گردد. در این زمینه هورن و همکاران (۲۰۱۳) بیان می کنند که انگیزه دولت ها برای سرمایه گذاری در ورزش اغلب در انگیزه های داخلی و دیپلماتیک نهفته است. در میان انگیزه های داخلی بازسازی شهری، ملت سازی، یکپارچه سازی اجتماعی و کنترل اجتماعی و انگیزه های دیپلماتیک شامل ابراز حمایت یا ناراضیاتی از اقدامات برخی کشورهای دیگر، ایجاد تصویر مطلوب و روابط دیپلماتیک مناسب را دنبال می کنند. از دیگر نتایج همسو با نتایج این بخش از تحقیق می توان به یافته های خبیری و فتاحی زاده (۱۳۹۸)، پیمان فر و همکاران (۱۳۹۸)، شاه رضایی و شیرزادی (۱۳۹۵)، چا (۲۰۱۶) و چاتزیگیانی^۱ (۲۰۱۷) اشاره کرد. با توجه به ماهیت بین المللی ورزش، دولت و دستگاه های اجرایی باید طوری برنامه ریزی نمایند که توسعه ورزش در بین اقشار جامعه و اقتدار ورزش قهرمانی بر پایه تعاملات بین المللی شکل بگیرد، افزایش حضور در مجامع بین المللی و کسب کرسی ها در اولویت قرار گیرد و به فرهنگ کشورهای هدف در تعاملات بین المللی توجه گردد. همچنین کسب قهرمانی در سطوح مختلف بین المللی باید در راستای نقاط قوت و برجستگی های فرهنگی، ملی و اسلامی ایران صورت گیرد و بر صدور ارزش های اسلامی و ملی تاکید شود.

بدین ترتیب، کاربران زیر می توانند از نتایج این پژوهش بهره گیرند:

۱. رؤسا و نواب رئیس فدراسیون های ورزشی می توانند با الگو قرار دادن این چارچوب، به مهمترین هدف خود یعنی پیروی از سیاست ها و برنامه نهاد های ملی، اجتماعی و عمومی تربیت بدنی و ورزش دست یابند.
۲. کلیه ارگان های صنفی و ستادی تربیت بدنی و ورزش در اداره کل ورزش و جوانان استان ها، وزارت آموزش و پرورش، وزارت بهداشت و درمان و تربیت بدنی نیروهای مسلح می توانند منشور را به عنوان سرلوحه سیاست های خود قرار دهند.
۳. وزارت ورزش و جوانان در نهادینه سازی هویت و فرهنگ تربیت بدنی و ورزش با تاکید بر مبانی تربیتی می تواند منشور را سرلوحه سیاست های خود قرار دهد.
۴. مدیران باشگاه های فرهنگی ورزشی و سایر مدیران ورزشی نهادهای خصوصی می توانند منشور را به عنوان سرلوحه سیاست های خود قرار دهند.
۵. دانشکده های تربیت بدنی و علوم ورزشی کشور و کلیه مراکز پژوهشی و آموزشی می توانند منشور را به عنوان سرلوحه سیاست های خود قرار دهند.
۶. کلیه گروه ها و تشکل های ورزشی نیز می توانند این منشور را به عنوان سرلوحه سیاست های خود قرار دهند.

منابع

- ابداف م. و پورسلطانی، حسین. (۱۳۹۳). «طراحی و تدوین کد اخلاقی روزنامه نگاران ورزشی جمهوری اسلامی ایران». پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مبارکه، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- اسماعیلی، آرزو؛ اتقیا، ناهید و جوادی پور، محمد. (۱۳۹۳). «معرفی شاخص‌ها و فرایند ارزیابی میزان توسعه یافتگی ورزشی استان فارس». رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی. ۲ (۶): صص ۲۳-۳۲.
- باقری، خسرو. (۱۳۸۹). «درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی ایران». تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
- پورسلطانی، حسین؛ شجیع، رضا و زارعیان، حسین. (۱۳۹۱). «طراحی نظامنامه اخلاقی اعضای هیأت علمی تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران». مطالعات مدیریت ورزشی. ۲۳: ۲۰-۳۶.
- پیمان فر، محمد حسن؛ الهی، علیرضا؛ سجاد پور، سید محمد کاظم و حمیدی، مهرزاد. (۱۳۹۸). «تبیین دیپلماسی ورزشی با استفاده از الگوی پارادایمی: مطالعه ای کیفی». نشریه مدیریت ورزشی. ۱۱(۱): صص ۵۹-۷۵.
- جوادی پور، محمد؛ اتقیا، ناهید؛ رهبری، سمیه و طایفی، حلیمه. (۱۳۹۸). «بررسی عوامل مؤثر بر فرایند سیاست‌گذاری نظام ورزش همگانی ایران». مدیریت و توسعه ورزش. ش ۲: صص ۳۱-۴۰.
- حاجی زاده یدالله. (۱۳۹۲). «اخلاق ورزش و مسئله دوپینگ با تأکید بر آموزه‌های اسلامی». پژوهشنامه اخلاق. ۶ (۲۰): صص ۳۵-۴۸.
- حریری، نجلا. (۱۳۹۴). «فوکوس گروه به مثابه پژوهش کیفی». فصلنامه اطلاع رسانی و ارتباطات نقد کتاب. ۲ (۷ و ۸): صص ۱۶۱-۱۶۶.
- خبیری، محمد و فتاحی زاده، ابوزر. (۱۳۹۸). «دیپلماسی ورزشی: ایجاب و تحدید یک مفهوم راهبردی سیاسی». مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۱۸(۳۴): صص ۱۴۳-۱۶۴.
- خسروی زاده، اسفندیار؛ خلجی، حسن و مندعلی زاده، زینب. (۱۳۹۸). «تدوین منشور اخلاقی مربیان هیئت‌های ورزشی استان مرکزی». مدیریت منابع انسانی در ورزش. ۶ (۲): صص ۳۵۷-۳۷۴.
- خلجی، حسن؛ بهرام، عباس و آقاپور، سیدمهدی. (۱۳۸۸). اصول و مبانی تربیت بدنی. تهران: انتشارات سمت
- رضانی نژاد، رحیم و هژبری، کاظم. (۱۳۹۶). «مبانی توسعه ورزش و کاربرد آن در ورزش ایران». مجلس و راهبرد. ۲۴ (۹۱): صص ۲۶۳-۲۳۳.
- زارعیان، حسین؛ باران چشمه، مهرعلی؛ فاضل بخششی، محمود و نازنین، راسخ. (۱۳۹۶). «تدوین منشور اخلاقی مدیران تربیت بدنی نیروهای مسلح». مدیریت منابع انسانی در ورزش. ۴ (۲): صص ۲۱۷-۲۰۱.
- سمیع نیا، مونا؛ جعفری سیاوشانی، فاطمه و ایمانی نائینی، مژگان. (۱۳۹۴). «مطالعه تطبیقی فلسفه ورزش در کشورهای مختلف». مجموعه مقالات نهمین همایش بین المللی تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- سیدجوادین، سید رضا و اسفیدانی، محمدرحیم. (۱۳۸۹). «تئوری سازی داده بنیاد و نرم افزار Atlas ti». تهران: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگان
- شاه رضایی، فاطمه و شیرزادی، رضا. (۱۳۹۵). «نقش ورزش در گسترش مناسبات بین‌المللی جمهوری

- اسلامی ایران (۱۳۹۲-۱۳۷۶)». مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۱۵(۳۲): صص ۳۵-۶۰.
- شاهی آوینی، محبوبه؛ پورسلطانی زرنندی، حسین و شجاع، رضا. (۱۳۹۳). «تدوین نظامنامه اخلاق حرفه ای مربیان ایروبیگ شهر تهران». اولین همایش ملی دستاوردهای نوین پژوهشی در تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی تاکستان.
- صادقی آرانسی، زهرا و میرغفوری، سید حبیب اله. (۱۳۸۹). «تجزیه وتحلیل وضعیت توسعه یافتگی ورزشی استانهای ایران طی سالهای ۸۵-۱۳۸۴». پژوهش در علوم ورزشی. ۲۴: صص ۱۰۳-۱۲۰.
- صبوری، حسین. (۱۳۸۰). ورزش در اسلام. مشهد: انتشارات گیسوم
- مجموعه مصوبات شورای عالی جوانان. (۱۳۹۱). دبیرخانه شورای عالی جوانان، وزارت ورزش و جوانان. قابل دسترسی در: [https://msy.gov.ir/parameters/msy/modules/cdk/upload/content/circularinformation/404/7%20\(1\).pdf](https://msy.gov.ir/parameters/msy/modules/cdk/upload/content/circularinformation/404/7%20(1).pdf)
- قرآن کریم. (۱۳۸۲). مهدی الهی قمشه‌ای. قم: انتشارات الهادی
- محمدپور، احمد. (۱۳۸۸). «تحلیل داده‌های کیفی: رویه‌ها و مدل‌ها». مجله انسان شناسی. ۱۰: صص ۱۲۷-۱۶۰.
- مختاریان پور، مجید. (۱۳۹۵). «مدل فرایندی طراحی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت». الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی. ۴(۸): صص ۳۰-۹.
- مرادیان فارسانی، فرزین؛ ازمشا، طاهره؛ مهدی پور، عبدالرحمن و مرعشیان، سیدحسین. (۱۳۹۸). «تدوین نظام نامه اخلاقی ورزشکاران کشتی جمهوری اسلامی ایران». پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. ۸(۱): صص ۵۷-۶۸.
- مرصعی، مهدیار. (۱۳۹۳). «تدوین نظامنامه اخلاقی مربیان شنای ایران». پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان تهران، دانشکده علوم انسانی.
- مظاهری، زینب. (۱۳۹۶). «منشور دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از دیدگاه مقام معظم رهبری». ناشر بین‌المللی الهدی
- معین، محمد. (۱۳۴۲). فرهنگ معین. تهران: انتشارات امیرکبیر
- منشور ملی تکنولوژی؛ تعریف و معیارها. (۱۳۸۱). قابل دسترسی در: <https://itan.ir/5755>
- مورگان، دیوید. (۱۳۹۴). فوکوس گروه به مثابه پژوهش کیفی. نصرت فنی. تهران: نشر نی
- نشاطی، حمیده. (۱۳۹۳). «طراحی و تدوین نظامنامه اخلاقی شناگران استان یزد». پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تفت.
- نظام نامه توسعه پژوهش ورزش کشور. (۱۳۹۱). سازمان تربیت بدنی.
- وفایی مقدم، علی؛ فرزاد، فرزاد و افشاری، مصطفی. (۱۳۹۵). «مطالعه تطبیقی سیاست گذاری ورزش همگانی در کشورهای پیشرفته و ایران». مجموعه مقالات همایش ملی انجمن علمی مدیریت ورزشی.
- African Youth Charter. (2006). "AFRICAN UNION COMMISSION". Retrieved from https://www.un.org/en/africa/osaa/pdf/au/african_youth_charter_2006.pdf.
- Cadozier, V. (2002). "The moral profession: A study of moral development and profes-

- sional ethics”. Retrieved from proquest.com. p.137.
- Canada basketball. (2013). **“Canada basketball code of conduct”**. www.basketball.ca.
  - Cha Victor (2016). **“Role of Sport in International Relations: National Rebirth and Renewal”**. AEPR, 11(1): 139-155
  - Chatziagianni, Efthalia. (2017). **“Global sport governance: globalizing the globalized, Sport in Society”**. 21(9): 1454-1482
  - Coaching association of Canada. (2016). **“Code of conduct with disciplinary procedures”**. Available at: www.coach.ca.
  - De Waegeneer, E., Devisch, I., & Willem, A. (2016). **“Ethical Codes in Sports organizations: An Empirical Study on Determinants of Effectiveness”**. Ethics & behavior, 1-22
  - De Waegeneer, E., Van De Sompele, J., & Willem, A. (2015). **“Ethical Codes in sports Organizations: Classification Framework, Content Analysis, and the influence of Content on Code Effectiveness”**. Journal of Business Ethics, 1-12.
  - Huston, J. L. (2017). **“Ethics of Youth Sports: Protecting Our Future”**. International journal of Athletic Therapy and Training, 22(1), 33-37.
  - International charter of physical education and sport. (1987). **“United Nations Educational Scientific and Cultural Organization”**. Adopted by the General Conference at its twentieth session, Paris, 21 November 1978. Retrieved from: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13150&URL_DO=DO_TOPIC &URL_SECTION=201.html.
  - McCartney, G., Hanlon, Ph., Bond, L. (2013). **“How will the 2014 commonwealth games impact on Glasgow’s health, and how will we know”**. Evaluation, 19(1), pp: 24-39.
  - Oliver, P.A. (2008). **“City Leadership: at the heart of the global challenge”**. Global Asia, 3(16), 421-432.
  - Pearce, S. (2017). **“Olympism and the Olympic Charter – The Potential for Women”**. Retrieved from <http://epublications.bond.edu.au/slej/33>.
  - Rosa, B. A. (2015). **“Ethics in Sport: Guidelines for coaches. Luso-Illyrian Institute for Human Development”**. Availabe at: www.pned.pt/media.
  - The European Sports Charter. (1992). Adopted by the Committee of Ministers on 24 September 1992 at the 480th meeting of the Ministers’ Deputies and revised at their 752nd meeting on 16 May 2001. Retrieved from <https://rm.coe.int/16804c9dbb>
  - USA ultimate. (2016). **“Coaching ethics code”**. Available at: www.usultimate.org, (11/04/2016).